

ABSTRACT

An study of the self-esteem and its relationship with some social factors in university students in Medical University at Sabzevar during 1384-85 spring semester

Mahdi Navaie ,Student of public health

Mostafa Jalambadani ,Student of environment health

Mohsen Kushan , Faculty member at Sabzevar School of Medical Sciences

Mohamad Rakhshani , Faculty member at Sabzevar School of Medical Sciences

Background and Purpose:

A cursory look at the available literature shows that man has continuously been attempting to know himself. To do so, an understanding of the values, aims and most importantly self-esteem have played an important role to help one know himself . If there is a big difference between what one wants to be and what one really is, one will suffer low self-esteem. To increase self-esteem, we need to identify every relevant factor having some sort of influence on self-esteem . Otherwise, one will face such disorders as depression , fear, and anxiety. This study aimed at measuring the level of self-esteem in university students and its possible relationship with academic achievement.

Method:

In this descriptive study, the Aizeng Test of self-esteem was administered to a stratified sample of 316 university students. A Paccarson correlation analysis, a t-test and kruskal-wallis test were run on the obtained data.

Results:

The sample showed a mean score of 20.44 and a median of 21.25 and a standard deviation of 2.44 on self-esteem Test.

no significant relationship was not found between the students' level of self-esteem and their majors , year of study, marital status, place of birth and their GPA. However a significant relationship was observed between the students' sex and age from one hand and their self-esteem from the other hand.

The participant in this study enjoyed a moderate measure of self-esteem. It seems logical for authorities in universities to pay more attention to psychological factors which play significant roles in students' academic achievement. Moreover, it is essential to hold some workshops to boost the students' self-esteem. The previous done research studies confirm the findings of the present study .

Key words : Self-esteem ,University students ,Social fa

بررسی میزان عزت نفس دانشجویان دانشکده علوم پزشکی سبزوار و ارتباط آن با برخی از ویژگی‌های جمعیت شناختی در نیم سال تحصیلی دوم ۸۵ - ۱۳۸۴

مهدی نوائی^۱، مصطفی جلمبادانی^۲
محسن کوشان^۳، محمد حسن رخشانی^۴

مقدمه: کوشش و تلاش پی‌گیر آدمی برای شناخت خویش به عنوان یک نیاز اساسی و بنیادی امری مستمر بوده است. بررسی اسناد تاریخی به این نکته گواهی می‌دهد. در این میان شناسایی ارزش‌ها، نیازها، اهداف انسانی و از همه مهمتر عزت نفس و نیاز آدمی به آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اگر فرد دچار فاصله بین آن چه که می‌باشد (خود ادراک شده) با آنچه که می‌خواهد باشد (خود آرمانی) شود، وی دچار عزت نفس پایین می‌گردد، که باید با توجه به شناخت تک تک این موارد، در برطرف کردن آنها همت گماشت. در غیر این صورت احتمال ابتلا به اختلالاتی همچون افسردگی، بی‌حالی، پوچی، اضطراب، ترس و ... بسیار زیاد است. این مطالعه با هدف تعیین میزان عزت نفس در دانشجویان انجام شده است.

روش پژوهش: در این مطالعه مقطعی با استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده تصادفی ۳۱۶ نمونه انتخاب و با استفاده از تست استاندارد عزت نفس آیزنگ مورد سنجش قرار گرفتند و اطلاعات حاصل به وسیله نرم افزار spss و با بهره‌گیری از آزمون‌های ضریب همبستگی پیرسون، Mann-Whitney، T-test و kruskal-Wallis مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه با کسب متوسط نمره ۲۰/۴۴ با انحراف میانگین ۵/۶۰ و نمره میانه ۲۱/۲۵ از عزت نفس متوسطی برخوردار می‌باشند. بین نمره عزت نفس با رشته تحصیلی، ترم تحصیلی، وضعیت تأهل، محل سکونت، دوره تحصیلی و میانگین نمرات رابطه معناداری مشاهده نشد، ولی بین نمره عزت نفس با جنسیت ($p = ۰/۰۰۴$) و سن ($P = ۰/۰۳۸$) رابطه معناداری مشاهده شد.

بحث و نتیجه‌گیری: دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه از عزت نفس متوسطی برخوردار می‌باشند که مسئولین باید، بیش از پیش به مسایل روان شناختی دانشجویان اهمیت دهند و با برگزاری کارگاه‌های ارتقای عزت نفس در این امر مهم بکوشند، هم‌چنین برخی مطالعه‌های انجام شده پیشین تأییدی بر نتایج این مطالعه و برخی نتایج این مطالعه را رد می‌کند. در این جا نیاز به مطالعه‌های بیشتر با زمینه تخصصی پیرامون هر عامل جمعیت شناختی، احساس می‌شود.

واژگان کلیدی: عزت نفس، دانشجویان، جمعیت شناختی.

- ۱- دانشجوی کارشناسی بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- ۲- دانشجوی رشته بهداشت دانشکده علوم پزشکی سبزوار
- ۳- کارشناس ارشد پرستاری - عضو هیأت علمی دانشکده علوم پزشکی سبزوار
- ۴- دانشجوی دکتری آمار حیاتی - عضو هیأت علمی دانشکده علوم پزشکی سبزوار

مقدمه

کوشش و تلاش پی گیر آدمی برای شناخت خویش به عنوان یک نیاز اساسی و بنیادی امری مستمر است، که بررسی اسناد تاریخی به این نکته گواهی می دهد. در این میان شناسایی ارزشها نیازها، اهداف انسانی و از همه مهم تر عزت نفس و نیاز آدمی به آن از اهمیت ویژه ای برخوردار است. (۲ و ۱) اصولاً ارتباط متقابلی بین عزت نفس و تصور فرد از توانایی خود وجود دارد، و بیان کننده این واقعیت است که احساس توانمندی و ارزش را در فرد مهیا می کند و تغییرات مثبتی هم چون افزایش تلاش برای موفقیت، بلند همت بودن، تمایل سلامت بیشتر در او پدیدار می شود. (۳ و ۲)

در واقع به مجموعه ویژگی هایی که یک فرد برای توصیف خودش به کار می برد، خود پنداره یک فرد می گویند، که از دیدگاه بسیاری از نظریه پردازان، از جمله کارل راجرز مهم ترین جنبه واحد شخصیت، یک فرد می باشد. (۲ و ۴ و ۵) خود پنداره با عزت نفس متفاوت است. عزت نفس عبارت است از: میزان ارزشی که اطلاعات درون خود پنداره، برای فرد دارد و از اعتقادات فرد در مورد تمام صفات و ویژگی هایی که در او هست سرچشمه می گیرد. (۲) کوپراسمیت (۱۹۶۷) عزت نفس را یک ارزشیابی فردی می داند که معمولاً با توجه به خویشتن حفظ می شود. راجرز (۱۹۸۷-۱۹۰۲ م.) بر این اعتقاد است که این صفت در انسان حالت عمومی دارد و محدود و زودگذر نیست. آبراهام مازلو (۱۹۹۷) می گوید: ((همه افراد جامعه به یک ارزشیابی ثابت و استوار و معمولاً مطلوب از خودشان، تحت عنوان احترام به خود یا عزت نفس نیاز دارند.)) (۷ و ۶)

از جنبه ای دیگر فاصله بین خود ادراک شده و خود ایده آل نیز می تواند میزان عزت نفس یک فرد را محک بزند. خود ادراک شده یا همان خود پنداره،

یک موقعیت عینی است که می تواند درباره مهارت ها صفات و ویژگی هایی که در یک فرد وجود دارد بحث کند. اما خود ایده آل و یا خود آرمانی عبارت است از: تصویری که یک فرد دوست دارد در مورد خودش داشته باشد، یا به آن برسد و همان گونه باشد. اگر خود پنداره یا همان خود ادراک شده و خود ایده آل با هم منطبق باشد، فرد از عزت نفس بالایی برخوردار خواهد بود، و بر عکس اگر فاصله زیادی بین این دو باشد عزت نفس فرد کاهش یافته و خودارزشمندی منفی افزایش می یابد. (۸ و ۲) عزت نفس بالا به عنوان یک دیدگاه سالم از خود مورد بررسی قرار گرفته است. یعنی دیدگاهی که به طور واقع گرایانه کمبودها و نقاط ضعف را در بر می گیرد، ولی نه به آن شدتی که منجر به انتقاد شدید از خود شود. شخصی که از عزت نفس بالای برخوردار است، خودش را به گونه مثبتی ارزشیابی کرده و برخورد مناسبی نسبت به نظریات مثبت خود و دیگران دارد. در مقابل کسی که به عزت نفس پایین مبتلا است، اغلب نوعی نگرش مصنوعی نسبت به دنیا دارد و در ناامیدی تلاش می کند، تا به دیگران و خودش نشان دهد که او شخص لایقی است، یا ممکن است به درون خویش انزوا گزیند و از ارتباط با دیگران که از آنها می ترسد، اجتناب نماید. (۲ و ۹)

به طور کلی عزت نفس از جنبه های مختلف اجتماعی، تحصیلی، خانوادگی و ... قابل بررسی است. اگر فرد در هر کدام از اینها دچار فاصله بین آن چه که می باشد (خود پنداره یا خود ادراک شده) با آن چه که می خواهد باشد (خود آرمانی یا ایده آل) بشود، وی دچار عزت نفس پایین می گردد. که باید با توجه به شناخت تک تک این موارد، در برطرف کردن آنها همت گماشت. در غیر این صورت احتمال ابتلا به اختلالاتی هم چون افسردگی، بی حالی، پوچی، اضطراب، ترس و ... بسیار زیاد است

مواجه می‌شود ثمر بخش‌تر برخورد خواهد نمود. (۱۱)

روش پژوهش

این پژوهش مطالعه‌ای مقطعی به منظور بررسی میزان عزت نفس دانشجویان دانشکده علوم پزشکی سبزوار و ارتباط آن با برخی از ویژگی‌های جمعیت شناختی می‌باشد. جامعه آماری مورد مطالعه دانشجویان شاغل به تحصیل در نیم سال تحصیلی دوم ۸۵-۸۴ دانشکده علوم پزشکی سبزوار می‌باشد که حجم نمونه برآورد شده ۳۱۶ نفر بود که از طریق نمونه‌گیری طبقه بندی شده تصادفی نمونه‌ها انتخاب شدند. برای سنجش میزان عزت نفس از پرسشنامه عزت نفس آیزنگ استفاده شد. این پرسشنامه حاوی ۳۰ پرسش است و مجموع نمراتی که یک فرد از آن می‌گیرد ۳۰ می‌باشد. اطلاعات حاصل از پرسشنامه‌ها به وسیله نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت، و از آزمونهای ضریب همبستگی پیرسون، Mann-Whitney، t-test و kruskal-wallis استفاده شد.

یافته‌ها

در این مطالعه ۳۱۶ دانشجو شرکت داشتند که میانگین نمره عزت نفس کسب شده توسط آنها ۲۰/۴۴ با انحراف معیار ۵/۶۰ می‌باشد و ۵۰٪ از دانشجویان نمره بالاتر از ۲۱/۲۵ را کسب نمودند که در این میان، ۱۰۰ دانشجوی رشته پرستاری، ۵۰ دانشجوی رشته مامایی، ۳۳ دانشجوی رشته بهداشت محیط، ۴۴ دانشجوی رشته بهداشت مبارزه، ۴۹ دانشجوی رشته بهداشت خانواده، ۱۸ دانشجوی رشته هوشبری و ۲۲ دانشجوی رشته اتاق عمل شرکت داشتند، که میانگین نمرات عزت نفس کسب شده به ترتیب عبارتند از: ۲۱/۱۱، ۲۰/۸۱، ۲۰/۷۲، ۱۸/۳۳،

بهره‌مندی از عزت نفس علاوه بر آن که جزئی از سلامت روانی به حساب می‌آید، رابطه نزدیکی با پیشرفت تحصیلی نیز دارد، البته دقیقاً نمی‌توان مشخص کرد که عزت نفس بالا علت کسب نمرات بالا است و یا برعکس، اما رابطه‌ای متقابلی بین این دو وجود دارد. (۲ و ۱۰) تقویت عزت نفس مهم‌ترین عامل موفقیت می‌باشد، که می‌تواند شیوه زندگی فرد را به طور کلی دگرگون سازد. اگر عزت نفس زیاد باشد، فرد با مشکلات از طریق حل کردن آنها مواجه می‌شود، نه از طریق مقصر دانستن خود یا دیگران. از دیدگاه راجرز و الیس هرگاه آدمی در رویارویی با مشکلات زندگی با آگاهی عمل کند و با اتکای بر توان‌های خود به حل موفقیت‌آمیز آنها نایل گردد، در بازنگری به خویش، ارزش بیشتری برای خویش قائل خواهد شد. همین مسأله به ارتقای عزت نفس وی در قالب خود شکوفایی منتهی خواهد شد. (۴) عزت نفس زیاد به معنی درگیر شدن با مشکل و تن دادن به آن است، نه متنفر بودن و داشتن انزجار نسبت به آن و سرگردان شدن و حسرت خوردن، همچنین به مفهوم آن است که هرگاه فرد شکست خورد از آن درس بگیرد و دوباره سعی کند تا به موفقیت برسد، نه آن که تلاش خود را متوقف سازد یا بدتر از آن، از همان اول، اصلاً سعی و تلاش نکند و بخواهد با عزت نفس سالم، زندگی برایش معنا و مفهوم بیشتری پیدا کند، و یا به درجات بالاتری از آن، دست پیدا کند. باید با اعتماد به نفس با مشکلات روزمره برخورد کند و این جا است که پس از شکستها و ناکامی‌ها بیشتر تسلی پیدا خواهد نمود، علاوه بر اینها هرچه فرد احساس بهتری نسبت به خود داشته باشد، دیگران نیز احساس بهتری نسبت به او خواهند داشت، ضمناً اعتماد به نفس بیشتری برای برخورد با افراد جدید خواهد داشت و با افراد منفی که در زندگی خود با آن

جدول شماره ۱- جدول میانگین نمرات عزت نفس بر حسب رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	تعداد	درصد	انحراف معیار± میانگین
پرستاری	۱۰۰	۳۱/۶۵	۲۰/۸۱ ± ۵/۶۵
مامایی	۵۰	۱۵/۸۲	۲۱/۱۱ ± ۵/۳۹
بهداشت محیط	۳۳	۱۰/۴۴	۲۰/۷۲ ± ۴/۹۲
بهداشت مبارزه	۴۴	۱۳/۹۲	۱۸/۳۳ ± ۵/۹۸
بهداشت خانواده	۴۹	۱۵/۵۱	۲۰/۵۸ ± ۴/۲۶
هوشبری	۱۸	۵/۷۰	۱۸/۷۵ ± ۷/۶۹
اتاق عمل	۲۲	۶/۹۶	۲۱/۶۲ ± ۵/۶۰

جدول شماره ۲- جدول میانگین نمرات عزت نفس بر حسب ترم تحصیلی

ترم	تعداد	درصد	انحراف معیار± میانگین
۱	۷۳	۲۳/۱۰	۱۹/۷۲ ± ۵/۱۵
۲	۶۷	۲۱/۲۰	۲۰/۰۱ ± ۵/۳۵
۳	۷۲	۲۲/۷۸	۱۹/۹۰ ± ۶/۴۴
۴	۶۵	۲۰/۵۷	۲۱/۸۴ ± ۴/۵۲
۵	۱۴	۴/۴۳	۱۹/۸۵ ± ۷/۱۴
۶	۱۱	۳/۴۸	۲۱/۹۰ ± ۶/۵۴
۷	۶	۱/۹۰	۱۹/۶۷ ± ۸/۱۹
۸	۸	۲/۵۴	۲۱/۹۲ ± ۳/۱۸

نمره عزت نفس با وضعیت تأهل در دانشجویان وجود ندارد. ($p = ۰/۹۶۴$)

از نتایج دیگر این مطالعه، از ۳۱۶ نفر دانشجوی شرکت کننده در این مطالعه ۲۳۹ نفر ساکن خوابگاه بودند، ۶۵ نفر در کنار والدین و ۱۲ نفر در منزل شخصی به همراه دوستان زندگی می کردند، که میانگین نمرات عزت نفس آنها به ترتیب عبارت است از: ۲۰/۵۳، ۲۰/۸۲ و ۱۷/۷۱. (جدول شماره ۴) که اطلاعات حاصل حاکی از این می باشد که رابطه معناداری بین محل سکونت و نمره عزت نفس در دانشجویان این مطالعه وجود ندارد. ($p = ۰/۹۴۰$)

پ = آقایان شرکت کننده در این مطالعه ۷۸ نفر بودند، که میانگین نمرات عزت نفس آنها ۱۹/۰۱ و میانگین نمرات عزت نفس ۲۳۸ خانم شرکت کننده در این مطالعه ۲۵/۹۷ می باشد. که اطلاعات حاصل نشان می دهد، رابطه معناداری بین جنسیت و نمره عزت نفس وجود دارد. ($p = ۰/۰۰۴$) (جدول

۲۰/۵۸، ۱۸/۷۵ و ۲۱/۶۲ (جدول ۱). که باتوجه به اطلاعات حاصل رابطه معناداری بین رشته تحصیلی و نمره عزت نفس مشاهده نشد. ($p = ۰/۲۰۵$). هم چنین افراد شرکت کننده در این مطالعه ۷۳ نفر ترم یک، ۶۷ نفر ترم ۲، ۷۲ نفر ترم ۳، ۶۵ نفر ترم ۴، ۱۴ نفر ترم ۵، ۱۱ نفر ترم ۶، ۶ نفر ترم ۷ و ۸ نفر ترم ۸ بوده اند که میانگین نمرات عزت نفس کسب شده در هر ترم به ترتیب ۱۹/۷۲، ۲۰/۰۱، ۱۹/۹۰، ۲۱/۸۴، ۱۹/۸۵، ۲۱/۹۰، ۱۹/۲۱، ۱۹/۹۲ و ۲۱/۹۲ می باشد. (جدول شماره ۲) که باتوجه به اطلاعات حاصل رابطه معناداری بین ترم تحصیلی و نمره عزت نفس مشاهده نشد. ($p = ۰/۲۶۵$)

از ۳۱۶ دانشجوی شرکت کننده در این مطالعه ۲۸۰ نفر مجرد بودند، که میانگین نمره عزت نفس آنها ۲۰/۳۳ و ۳۶ نفر متأهل بودند که میانگین نمره عزت نفس آنها ۲۰/۷۶ بود. (جدول شماره ۳) بر اساس اطلاعات بدست آمده هیچ رابطه ای بین

جدول شماره ۳- جدول میانگین نمرات عزت نفس بر حسب تأهل

تاهل	تعداد	درصد	انحراف معیار $\pm$ میانگین
متاهل	۳۶	۱۱/۴۰	$۲۰/۷۶ \pm ۴/۴۴$
مجرد	۲۸۰	۸۸/۶۰	$۲۰/۳۳ \pm ۵/۶۹$

جدول شماره ۴- جدول میانگین نمرات عزت نفس بر حسب محل سکونت

محل سکونت	تعداد	درصد	انحراف معیار $\pm$ میانگین
منزل شخصی همراه با دوستان	۱۲	۳/۸۰	$۱۸/۷۱ \pm ۴/۵۳$
در کنار والدین	۶۵	۲۰/۵۷	$۲۰/۸۲ \pm ۴/۹۱$
ساکن خوابگاه	۲۳۹	۷۵/۶۳	$۲۰/۳۳ \pm ۵/۷۴$

جدول شماره ۵- جدول میانگین نمرات عزت نفس بر حسب جنسیت

جنس	تعداد	درصد	انحراف معیار $\pm$ میانگین
زن	۲۳۸	۷۵/۳۱	$۲۵/۹۷ \pm ۵/۴۶$
مرد	۷۸	۲۴/۶۹	$۱۹/۰۱ \pm ۵/۷۵$

جدول شماره ۶- جدول میانگین نمرات عزت نفس بر حسب دوره تحصیلی

دوره	تعداد	درصد	انحراف معیار $\pm$ میانگین
روزانه	۲۱۳	۶۷/۴۰	$۲۰/۲۳ \pm ۵/۶۲$
شبانه	۱۰۳	۳۲/۶۰	$۲۰/۹۰ \pm ۵/۵۷$

شماره ۵) در مطالعه فوق ۱۰۳ نفر دانشجوی دوره شبانه و ۲۱۳ نفر دانشجوی دوره روزانه بودند، که به ترتیب میانگین نمرات عزت نفس آنها عبارت است از:

$۲۰/۹۰$ و $۲۰/۲۳$ ، که اطلاعات حاصل نشان - دهنده این مطلب می باشد که بین نمره عزت نفس و دوره تحصیلی رابطه معناداری وجود ندارد. ($P = ۰/۲۲۹$) (جدول شماره ۶)

هم چنین در این مطالعه با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین نمره عزت نفس و سن رابطه معناداری مشاهده شده است. ($P = ۰/۰۳۸$) به این صورت که افراد با سن کم عزت نفس پایین تری نسبت به افراد با سن بالاتر، دارا می باشند و هم چنین با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون مشخص شد که بین نمره عزت نفس و معدل نیز رابطه معناداری وجود ندارد. ($P = ۰/۳۲۱$)

بحث و نتیجه گیری

با توجه به این که متوسط نمره عزت نفس معرفی شده از طراح سؤالات (آیزنگ) ۲۱ در نظر گرفته شده (حداکثر جمع نمرات آزمون آیزنگ ۳۰ می باشد). (۱) میتوان گفت که دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه با کسب متوسط نمره $۲۰/۴۴$ با انحراف میانگین $۵/۶۰$ و نمره میان $۲۱/۲۵$ از عزت نفس متوسطی برخوردار می باشند، که مسلماً این نتیجه نشان می دهد که مسئولین باید بیش از پیش به مسائل روانشناختی دانشجویان اهمیت بدهند و با برگزاری کارگاه های ارتقای عزت نفس در این امر مهم بکوشند.

از نتایجی که در این مطالعه به دست آمده است می توان اشاره به نبود رابطه معنادار آماری بین نمره عزت نفس و رشته تحصیلی در دانشجویان داشت که در مطالعه ای که توسط منصوری به منظور

معناداری مشاهده شده است. در مطالعه‌ای که توسط یاقوتی به منظور مقایسه عزت نفس و منبع کنترل دانشجویان در سال (۱۳۷۹) انجام پذیرفته، به این نتیجه رسیده است که بین تحصیلات پدر و مادر، شغل پدر و مادر سن، میانگین تحصیلی، تعداد اعضای خانواده، ترتیب تولد، تعداد اتاق‌های منزل، داشتن اتومبیل شخصی با عزت نفس هیچ رابطه معناداری وجود ندارد، (۱۵) و در مطالعه دیگری که توسط صمدی به منظور مقایسه عزت نفس دانشجویان دانشگاه گیلان در سال (۱۳۷۳) انجام گرفته، رابطه معناداری بین جنسیت و نمره عزت نفس مشاهده شده است (۱۶) ولی در مطالعه حجت خواه که به منظور مقایسه سطح اضطراب و عزت نفس در بیماران در سال (۱۳۷۷) انجام گرفته است، رابطه معنی‌داری بین جنسیت و نمره عزت نفس به دست نیامده است (۷)

همانگونه که در مطالعه حاضر بین نمره عزت نفس و میانگین نمرات رابطه‌ای مشاهده نشد، در مطالعه یاقوتی نیز هیچ رابطه معناداری بین این دو مشاهده نشده است که می‌تواند تأییدی بر نتیجه حاصل از این مطالعه مبنی بر نبود رابطه بین میانگین نمرات و نمره عزت نفس باشد و هم چنین مطالعه صمدی می‌تواند تأییدی بر نتیجه مطالعه ما حاکی بر وجود رابطه بین نمره عزت نفس و جنسیت باشد، ولی مطالعه حجت خواه نیز می‌تواند دلیلی بر شبهه‌دار بودن این نتیجه باشد که بهتر است با انجام مطالعه‌های بیشتر، با هدف تعیین رابطه میزان عزت نفس و جنسیت به این مهم رسید. هم‌چنین در مطالعه یاقوتی این نتیجه حاصل شده است که بین نمره عزت نفس و سن رابطه معناداری وجود ندارد که با نتایج حاصل در این مطالعه مغایرت دارد، که برای نتیجه‌گیری پیرامون این امر، نیاز به انجام مطالعات بیشتر، در این زمینه احساس می‌شود.

مقایسه عزت نفس در دانشجویان در سال (۱۳۶۹) بر روی دانشجویان دو رشته پرستاری و مامایی انجام پذیرفته است، تفاوت معناداری بین نمرات عزت نفس دو رشته تحصیلی مشاهده شده است، (۱۲) و در مطالعه‌ای دیگر که توسط مرادی به منظور سنجش رابطه عزت نفس با رشته تحصیلی دانشجویان در سال (۱۳۷۸) انجام پذیرفته حاکی از عدم وجود تفاوت معنی‌دار بین نمره عزت نفس و رشته تحصیلی دانشجویان می‌باشد، (۱۳) هم‌چنین در مطالعه دیگری که توسط شوشتری به منظور مقایسه عزت نفس دانشجویان ورزش کار و غیر ورزش کار در سال (۱۳۸۰) انجام شده است نیز ارتباط معناداری بین نمره عزت نفس و رشته تحصیلی به دست نیامده است. (۱۴) نتایج حاصل از مطالعه‌های مرادی و شوشتری می‌تواند تأییدی بر نتیجه مطالعه ما مبنی بر نبود رابطه بین رشته تحصیلی و نمره عزت نفس باشد ولی باید توجه داشت که در این مطالعه و مطالعه‌های مرادی و شوشتری طیف گسترده‌ای از رشته‌های تحصیلی نسبت به مطالعه منصوره مورد بررسی بوده است که شاید همین امر بتواند بیان‌کننده، وجود این تفاوت باشد، ولی باید توجه داشت که میزان عزت نفس به عوامل مختلفی بستگی دارد، که از جمله مؤثرترین آنها در جامعه مورد مطالعه ما (دانشجویان) می‌تواند به رابطه و جو حاکم بر آن اشاره داشت که در این مطالعه به دلیل پائین بودن تعداد جمعیت جامعه آماری و وجود همبستگی و رابطه صمیمی بین آنها می‌تواند خود را بیشتر نمایان کند

از نتایج حاصل دیگر این پژوهش نبود رابطه معنادار بین میزان نمره عزت نفس با ترم تحصیلی، وضعیت تأهل، محل سکونت، دوره تحصیلی (شبهانه - روزانه) و میانگین نمرات می‌باشد و هم‌چنین بین نمره عزت نفس با سن و جنسیت رابطه

منابع

- ۱- مجله الکترونیکی / بانک اطلاعات نشریات کشور به آدرس الکترونیکی
- ۲- علیپور، بیژن، نظام آبادی، مجید، معجزه عزت نفس، ناشر دکلمه گران. چاپ آزاده. پائیز ۱۳۷۵. صفحات ۸-۲۹
- ۳- لیندفیلد، گیل، اعتماد به نفس برتر، مترجمان: اصغری پور، حمید، اصغری پور، نگار. تهران. انتشارات جوان رشد. ۱۳۸۳
- ۴- صالحی جواد، دلاور علی، بررسی عزت نفس و فشار روان در دبیران زن سال ۷۳ - ۷۲، پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس
- ۵- دیدگاه کارل راجرز در مورد عزت نفس / سایت توسعه اطلاع رسانی علمی دانش گستران ایرانیان
- ۶- حجت خواه، محسن، طباطبایی محمود، بررسی و مقایسه سطح اضطراب و عزت نفس در بیماران مضطرب و نابه هجار سال، پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد .
- ۷- حیدری، مریم . عزت نفس و نقش آن در زندگی انسان، مجله پیوند، شماره ۶. صفحات ۳۶-۴۱
- ۸- کیخانی، علی اصغر، بررسی مفهوم عزت نفس و روش های تقویت آن، مجله اسوه، سال سوم، شماره ۹ صفحات ۳۵-۳۹
- ۹- لیندفیلد، گیل، چگونه خود را باور کنیم، ترجمه: دهقان، لاله، تهران، جوانه رشد . ۱۳۸۲ ش.
- ۱۰- علیپور بیژن، اصول موفقیت تحصیلی، ناشر دکلمه گران . ایران چاپ . ۱۳۷۶ صفحات ۵-۲۵
- ۱۱- شبکه اطلاع رسانی جوان teen - بهداشت روان .
- ۱۲- منصوری، کبری . روشن روان، نصرت . بررسی و مقایسه عزت نفس در دانشجویان مؤنث پرستاری و مامایی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه های علوم پزشکی شهر تهران. پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم پزشکی ایران. ۱۳۶۹ ش.
- ۱۳- مرادی، مهناز . رحمتی، عباس. بررسی رابطه عزت نفس با رشته تحصیلی دانشجویان مراکز آموزش عالی ضمن خدمت فرهنگیان خواجه نصیر کرمان .
- ۱۴- نیسی شوشتری، عبدالجلیل، نوربخش، مهوش . بررسی و مقایسه عزت نفس دانشجویان ورزش کار و غیر ورزش کار دانشگاه شهید چمران اهواز، پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران .
- ۱۵- یاقوتی، محمد هادی، نمازی، مهدی ، مولوی ، حسین، مقایسه عزت نفس و منبع کنترل دانشجویان ورزش کار و غیره ورزش کار در دانشگاه اصفهان ۱۳۷۹.
- ۱۶- صمدی هره دشت ، سهیلا، سیف نراقی ، مریم ، بررسی و مقایسه عزت نفس دانشجویان دانشگاه گیلان و رابطه آن با مشکلات روان آنان ، پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی. ۱۳۷۳